

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 275/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária Ivan Syrový, s. r. o., Kadnárova 83, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 19 C 56/2013-171 z 24. februára 2015, rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Co 207/2015-193 z 23. februára 2017 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Cdo 41/2018 z 25. septembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 31. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu proti diskriminácii podľa čl. 14 dohovoru, čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 19 C 56/2013-171 z 24. februára 2015, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 207/2015-193 z 23. februára 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Cdo 41/2018 z 25. septembra 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa podaním žaloby doručenej okresnému súdu 18. marca 2013 domáhal náhrady škody a ochrany proti diskriminácii jeho osoby z dôvodu veku a neoprávneného postihu, ku ktorému malo dôjsť počas výberových konaní na funkciu riaditeľa [REDAKOVANÉ] resp. pri nepriznaní koncoročných odmien. Sťažovateľ vytkol, že i napriek jeho poukazu na konkrétne skutočnosti, ktoré boli príčinou diskriminácie jeho osoby, a teda, že si primárne svoju povinnosť o unesení dôkazného bremena splnil, okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

3. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku najprv zdôraznil, že nárok na náhradu škody uplatnený voči Slovenskej republike nie je subsumovateľný pod právny režim zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. V časti žaloby smerujúcej voči [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zas konštatoval nedostatok pasívnej vecnej legitímácie tohto žalovaného v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pokiaľ ide o „antidiskriminačnú“ časť žaloby, krajský súd sa dôvodil že *« z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie nepochybne vyplynulo, že v dňoch 23.2.2010 a 17.1.2011 sa uskutočnili výberové konania...; tieto prebehli ústnym pohovorom, výberová komisia v oboch prípadoch zhodnotila výsledok výberového konania, určila poradie uchádzačov a zverejnila jeho výsledok v zmysle § 5 ods. 6 zákona č. 552/2003 Z.z. Záznamový hárok hodnotenia uchádzačov bol podpísaný všetkými členmi výberovej komisie... Žalobca mal zachované právo na prístup k funkcii riaditeľa [REDAKOVANÉ] bez akýchkoľvek obmedzení v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch. Súhlasne so súdom prvej inštancie možno konštatovať, že úspech vo výberovom konaní nie je právne nárokovateľný; mladší uchádzači ([REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) síce nemali vítanú odbornú prax v oblasti vedy a výskumu v potravinárstve a v riadiacej praxi nemali vítané skúsenosti z oblasti riadenia vedecko-výskumných inštitúcií, ale zase mali skúsenosti s koordináciou domácich a medzinárodných projektov a programov. Neobstojí námietka žalobcu, ktorou v podanom odvolaní spochybňoval spôsob, akým boli stanovené podmienky výberového konania; bolo na žalovanom 2/, aby si podľa vlastného uváženia, vzhľadom na povahu povinností, ktoré očakával od úspešného uchádzača na poste riaditeľa [REDAKOVANÉ] nastavil v zmysle § 5 ods. 2, ods. 3 zákona č. 522/2003 Z.z. podmienky výberového konania, požadovanú odbornú a riadiacu prax, ako aj ďalšie kritériá a požiadavky v súvislosti s obsadzovaním tejto funkcie. Súd nemá v rámci žaloby podľa § 5 ods. 10 zákona č. 552/2003 Z.z. prieskumnú právomoc vo vzťahu k spôsobu, akým boli nastavené kritéria výberu uchádzačov (aj keď podľa žalobcu boli neprimerane mäkké a nejednoznačné, bez primeraných, jasných a kvantifikovaných hľadísk na dĺžku doby odbornej a riadiacej praxe), k samotnému priebehu výberového konania, ani vo vzťahu k spôsobu hodnotenia výsledkov výberového konania, ktorým bolo určené konečné poradie uchádzačov, pokiaľ boli dodržané všetky podmienky vyhláseného výberového konania a bol dodržaný postup stanovený zákonom č. 552/2003 Z.z. Odvolací súd nemôže zasahovať do úsudku členov výberovej komisie spojeného s hodnotením jednotlivých uchádzačov a určovaním ich poradia, ktoré je výsledkom ich vnútorného objektívneho presvedčenia a vecou ich vlastného myšlienkového postupu.*

... na uvedenom základe možno uzavrieť, že zo skutočnosti, že vo výberovom konaní boli úspešnejší iní, mladší uchádzači ako žalobca, nemožno vyvodzovať nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu veku; diskrimináciou z dôvodu veku, by bolo také rozdielne zaobchádzanie, ktoré by za daných okolností v požadovaných kritériách na výberové konanie spočívalo v uvedení maximálnej vekovej hranici ako podmienky na obsadenie miesta vedúceho zamestnanca. Súd prvej inštancie správne uviedol, že žalobca v konaní nepreukázal žiadnu z pohnutí, ktorá by viedla zriaďovateľa, resp. členov výberovej komisie k diskriminačnému konaniu voči jeho osobe z hľadiska veku; tento záver možno založiť na argumentácii, že žalobca neoznámil súdu také skutočnosti, z ktorých by bolo možné dôvodne usudzovať „prima facie“ zásah - diskrimináciu z dôvodu jeho veku vo výberových konaniach, čím je spochybnené aj prenesenie dôkazného bremena na žalovaného a jeho povinnosť dokazovať, že k diskriminácii nedošlo (§ 11 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z.); žalobca tak v podanom odvolaní nedôvodne argumentoval, že súd prvej inštancie opomenul ustanovenia antidiskriminačného zákona o prenesenom dôkaznom bremene. Napokon, ako správne poznamenal súd prvej inštancie, z prehry vo výberovom konaní nie je možné vyvodzovať ani zníženie ľudskej dôstojnosti, spoločenskej vážnosti alebo ďalšieho spoločenského uplatnenia. Skutočnosti uvádzané žalobcom v odvolaní neboli tak ďalej spôsobilé zmeniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie o zamietnutí uplatňovaného nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy.»

4. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie zložené na dôvodoch podľa § 421 ods. 1 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol. Dovolací súd dôvodil, že „... Žalobca v dovolaní právnu otázku nenaformuloval dostatočne jasne, zreteľne a určito. Takémuto vymedzeniu dovolacieho dôvodu rozhodne nezodpovedajú tvrdenia žalobcu o konštatovaní A/ nesprávne právne posúdenie veci týkajúce sa postupu Žalovaného II pri výberových konaniach na vedúceho zamestnanca podľa zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme, B/ nesprávne právne posúdenie veci týkajúce sa postupu Žalovaného II pri výberových konaniach na vedúceho zamestnanca podľa zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) a opis skutkových okolností týkajúcich sa uskutočnených výberových konaní, zloženia výberových komisií, odbornosti jej členov, priebehu výberového konania a jeho výsledku. V danom prípade argumentácie a formulácie obsiahnuté v dovolaní nedávajú ani pri posudzovaní dovolania podľa jeho obsahu (Čl. 11 a § 124 CSP) možnosť posúdiť, od vyriešenia akej právnej otázky záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorej nesprávne vyriešenie žalobca namieta. Obsah dovolania tak nedáva podklad pre posúdenie, ktorú právnu otázku riešil odvolací súd nesprávne, v čom konkrétne sa odvolací súd odchýlil od relevantnej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo v čom je relevantná rozhodovacia prax rozporná, alebo v čom je potrebné relevantnú rozhodovacia prax zmeniť, alebo či ide o právnu otázku doteraz neriešenú. Podľa dovolacieho súdu jeho argumentácia svedčí o tom, že sa nestotožnil so skutkovými zisteniami a právnymi úvahami odvolacieho súdu, podal kritiku jeho právnych záverov a polemizoval so správnosťou riešenia viacerých otázok, ktorými sa podľa jeho presvedčenia odklonil od judikatúry. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú kritériám

uvedeným v § 421 ods. 1 CSP ani požiadavkám z hľadiska vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP (porovnaj napr. rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 36/2017).“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Krajský súd podľa sťažovateľa vôbec neskúmal (ne)existenciu rozdielneho zaobchádzania pri výberových konaniach, len zopakoval tvrdenia okresného súdu, ktorý však žiadne dokazovanie ani nepripustil a ani nevykonal, a preto vydal svoj rozsudok arbitrárne a na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. To podľa sťažovateľa dokazuje aj skutočnosť, že odvolací súd odmietol skúmať podmienky výberového konania s odôvodnením, že nemôže vstupovať do rozhodovania členov výberovej komisie a ich úsudku.

6. K napadnutému uzneseniu dovolacieho súdu sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že v dovolaní „boli konkrétne uvedené všetky potrebné fakty ako aj skutočnosť, že sa odvolací súd odchyľil od rozhodovacej praxe pri posudzovaní, či subjekt bol alebo nebol diskriminovaný (napr. 6 Cdo 449/2013) a právna otázka porušenia ustanovení týkajúca sa výberového konania vedúceho zamestnanca podľa zákona č. 552/2003 Z.z. v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená“.

7. Sťažovateľ tvrdí, že napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu trpia vadou arbitrárnosti, pretože sa z nich nikde nedozvedel, prečo celé dôkazné bremeno ponechali súdy na jeho osobe, a to napriek § 11 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý jednoznačne hovorí o prenesení dôkazného bremena na žalovaného. Žalovaný v druhom rade (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, pozn.) bol podľa sťažovateľa zo zákona povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, čo sa však vôbec neudialo.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich práv uvedených v bode 1, pričom k porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu v konaní o náhradu škody pre nesprávny úradný postup diskrimináciou sťažovateľa.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu:

9. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu ústavný súd nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti, poukazujúc na princíp subsidiarity.

10. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

11. Z uvedeného vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu, keďže ho už preskúmal na základe odvolania sťažovateľa krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho právam.

12. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu:

13. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť signalizujúcu svojvôľu rozhodnutia krajského súdu, ktorá by bola výsledkom skutkového vyhodnotenia a právneho posúdenia sťažovateľovej kauzy nezlučiteľného s požiadavkami plynúcimi zo základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

14. Skutkové a právne závery krajského súdu sú v napadnutom (potvrdzujúcom) rozsudku riadne zdôvodnené, rozsudok nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľa, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad krajského súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právne posúdenie sťažovateľovej veci zo strany krajského súdu je ústavne akceptovateľné a nemá znaky svojvôle alebo arbitrárnosti.

15. Ústavný súd sa nestotožňuje so sťažovateľovou kritikou, podľa ktorej krajský súd „*odmietol skúmať podmienky výberového konania*“. V odôvodnení svojho rozsudku krajský súd zrozumiteľne uviedol, že „*prebehli ústnym pohovorom, výberová komisia v oboch prípadoch zhodnotila výsledok výberového konania, určila poradie uchádzačov a zverejnila jeho výsledok*“. Je evidentné, že sťažovateľ zamieňa skúmanie objektívne preveriteľných podmienok výberového konania s prieskumom rýdzo subjektívnych postojov nadväzujúcich hodnotení členov výberovej komisie. Dostatočne to dokumentuje aj samotným sťažovateľom citované rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/124/2010 (bod 9 ústavnej sťažnosti), z ktorého bez pochybností vyplýva, že všeobecný súd disponuje procesným potenciálom preveriť postup výberu, nie však subjektívne vnútorné rozhodovanie (tvorbu úsudku) toho, kto vyberá.

16. Ústavný súd na základe posúdenia obsahu napadnutého rozsudku krajského súdu z ústavne významných hľadísk konštatuje, že krajský súd primeraným spôsobom reagoval na námietky sťažovateľa uvedené v jeho odvolaní a vysporiadal sa aj s námietkou neprenesenia dôkazného bremena na žalovaného v 2. rade, ktorá bola sťažovateľom v podanej ústavnej sťažnosti zdôraznená. K tomuto argumentačnému segmentu ústavnej sťažnosti ústavný súd (vzhľadom na to, že netvorí súčasť systému všeobecného súdnictva) iba in abstracto dopĺňa, že špecifická úprava dôkazného bremena podľa § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona neznamená, že žalobca v antidiskriminačnom spore nie je nositeľom žiadnych procesných povinností. Samotná dikcia tohto ustanovenia predpokladá primárnu povinnosť žalobcu oznámiť konajúcemu súdu skutočnosti,

z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu z 29. septembra 2015 vo veci sp. zn. 6Cdo/449/2013). Až na základe splnenia tejto povinnosti žalobcu prechádza dôkazné bremeno na žalovaného. Z uvedeného hľadiska sa záver krajského súdu, podľa ktorého iba samotný neúspech vo výberovom konaní, resp. skutočnosť, že vo výberovom konaní bol úspešný mladší uchádzač, ešte neznamenajú splnenie povinnosti žalobcu podľa § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona, nejaví ako ústavne pochybný.

17. Ústavnému súdu, ktorý je ústavne oddelený od sústavy všeobecného súdnictva a pôsobí mimo tejto sústavy, neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému krajský súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel.

18. Skutočnosť, že krajský súd v napadnutom rozsudku zaujal právny názor, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd v napadnutom rozsudku takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu nedopustil.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež jeho právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie ním označených práv.

20. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu tiež dospel k záveru, že z jeho odôvodnenia nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo, že by mohlo dôjsť k nepripustnému zásahu do práva na ochranu proti diskriminácii podľa čl. 14 dohovoru, čl. 1 Protokolu č. 12 k dohovoru a čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy, keďže krajský súd v posudzovanom prípade ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval relevantné právne normy. Ústavný súd tak konštatuje, že ani medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a tvrdým porušením označeného práva neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie tohto práva po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

21. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

22. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

23. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

24. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

25. Ústavný súd zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže v konkrétnej veci uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (aj keď toto posúdenie najvyšším súdom je, prirodzene, z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti preskúmateľné ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

26. Ústavný súd sa stotožňuje s námietkou sťažovateľa (bod 10 odôvodnenia ústavnej sťažnosti) kritizujúcou požiadavku dovolacieho súdu, podľa ktorého povinnou obsahovou náležitosťou dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci je uvedenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) dovolacieho súdu. Ustanovenie § 421 ods. 1 CSP nemožno interpretovať a uplatňovať tak, že zakotvuje povinné obsahové náležitosti dovolania. Obligatórne náležitosti dovolania upravuje § 428 CSP, ktorý okrem iného ukladá dovolateľovi povinnosť uviesť v dovolaní dovolacie dôvody, teda „z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne“. Následne ustanovenie § 432 CSP vyžaduje vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 CSP (odôvodnenému nesprávnym právnym posúdením veci), aby dovolateľ uviedol právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Označenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) najvyššieho súdu nie je v zmysle ustanovenia § 428 CSP obligatórnou náležitosťou dovolania. Z uvedeného vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 CSP dovolateľ obligatórne odôvodní tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnym posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a dotknutý dovolací dôvod vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a súčasne uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Argumentácia dovolateľa konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný. Aj napriek uvedenému decízny záver najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania sťažovateľa nemožno považovať za svojvoľný či arbitrárny.

27. Hlavným a z hľadiska prístupu k súdnej ochrane na dovolacej inštancii postačujúcim dôvodom sťažovateľovho neúspechu pred najvyšším súdom totiž bolo práve nesplnenie požiadavky, aby vo svojom dovolaní identifikoval nesprávne právne posúdenie veci v otázke, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, dostatočne zrozumiteľným a určitým spôsobom (citácia v bode 4 tohto uznesenia ústavného súdu). Najvyšší súd pritom neopomenul svoju povinnosť posúdiť dovolanie predovšetkým podľa jeho obsahu (čl. 11 ods. 1 a § 124 ods. 1 CSP). Ústavný súd však nepovažuje za ústavne neudržateľný výsledok, ku ktorému dovolací súd dospel vyvažovaním zásady neformálnosti na jednej strane a povinnosti dovolateľa ustanovenej v § 432 ods. 2 CSP na strane druhej. Ústavný súd v tejto súvislosti neopomína, že mimoriadnym opravným prostriedkom sa zasahuje do už nastoleného stavu právnej istoty. Preto primeraná miera reštrikcie pri uplatňovaní procesných noriem regulujúcich dovolanie v civilnom spore nachádzajúca svoju reflexiu hoci aj vo vyšších nárokoch odvolacieho súdu na formálne spracovanie obsahu dovolania nemusí nevyhnutne znamenať ústavne pochybný formalizmus.

28. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti, ako aj k nej pripojenej dokumentácie, vychádzajúc predovšetkým z obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, konštatuje, že označené rozhodnutie nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti, svojvôle alebo arbitrárnosti. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu postupoval vo veci sťažovateľa v súlade so zmyslom a účelom aplikovaných právnych noriem a svoje právne závery, na základe ktorých jeho dovolanie odmietol, aj ústavne konformným spôsobom odôvodnil. Argumentáciu sťažovateľa odôvodňujúcu namietané porušenie jeho označených práv napadnutým uznesením ústavný súd vyhodnotil ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie zistiť ústavne relevantnú spojitosť medzi napadnutým uznesením a namietaným porušením označených práv. Ústavný súd sa oboznámil aj s obsahom podaného dovolania, o ktorom bolo rozhodnuté napadnutým uznesením, a dospel k presvedčeniu, že závery najvyššieho súdu o nedostatočnom naformulovaní právnej otázky zo strany sťažovateľa a absencii jeho relevantnej argumentácie sú ústavne udržateľné.

29. Na základe uvedených skutočností, keďže ústavný súd nezistil žiadne signály možného porušenia označených základných práv sťažovateľa, bolo potrebné ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej voči dovolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

30. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2021

Robert Šorl
predseda senátu